

Praktiska Sverige AB

Rektorn vid Faluns Praktiska Gymnasium

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn av den fristående gymnasieskolan
Faluns Praktiska Gymnasium i Falu kommun

Tillsyn i Faluns Praktiska Gymnasium

Skolinspektionen genomför under 2012 och 2013 tillsyn i 44 gymnasieskolor som har Praktiska Sverige AB som huvudman. Faluns Praktiska Gymnasium besöktes av Skolinspektionen den 16-17 november 2011 och den 20-21 maj 2012.

Fakta om skolan

Huvudman för Faluns Praktiska Gymnasium är Praktiska Sverige AB med organisationsnummer 556257-5786.

Skolan följer läroplanen för de frivilliga skolformerna, Lgy 11 (årskurs 1 och 2) samt Lpf 94 (årskurs 3).

Faluns Praktiska Gymnasium hade vid tillsynsbesöket i maj 2012 totalt 83 elever varav 1 elev på programinriktat individuellt val. Eleverna är folkbokförda i Falu kommun eller närliggande kommuner. Skolan är belägen i före detta regementsområdet som ligger centralt i Falun.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Falu kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Kommunen uppger att man inte utnyttjat sin insyns rätt.

Verksamheten vid Faluns Praktiska Gymnasium startade läsåret 2005/06 och omfattar utbildningarna:

Årskurs 1 och 2:

- Det nationella bygg och anläggningsprogrammet med inriktningarna husbyggnad, anläggningsfordon, mark och anläggning, måleri samt plåtslageri.
- Det nationella el- och energiprogrammet med inriktningarna automation, dator och kommunikationsteknik, energiteknik samt elteknik.
- Det nationella fordons- och transportprogrammet med inriktningarna karoseri och lackering, lastbil och mobila maskiner samt personbil.
- Det nationella hantverksprogrammet med inriktningarna florist, frisör, övriga hantverk, finsnickeri samt textil design.
- Det nationella industritekniska programmet med inriktningarna processteknik, driftsäkerhet och underhållsteknik, produkt och maskinteknik samt svets-teknik.
- Det nationella naturbruksprogrammet med inriktningarna djur, lantbruk, skog samt trädgård.
- Det nationella vvs-och fastighetsprogrammet med inriktningarna fastighet, kyl- och värmepumpsteknik, ventilationsteknik samt vvs.

Årskurs 3:

- Specialutformat program närliggande byggprogrammet. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till byggprogrammet.
- Specialutformat program byggnadsmåleri. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till byggprogrammet.
- Specialutformat program el. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till elprogrammet.
- Specialutformat program fordon. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till fordonsprogrammet.
- Specialutformat program närliggande hantverksprogrammet. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till hantverksprogrammet.
- Specialutformat program naturbruk. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till naturbruksprogrammet.
- Specialutformat program säkerhet. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till elprogrammet.

Faluns Praktiska Gymnasium har inte elever på: det nationella industritekniska programmet med inriktningarna processteknik, driftsäkerhet och underhållsteknik, produkt och maskinteknik samt svetssteknik, vvs-och fastighetsprogrammet med inriktningarna fastighet, kyl- och värmepumpsteknik, ventilationsteknik samt vvs och naturbruksprogrammet med inriktningarna lantbruk, skog samt trädgård. Detta är utbildningar som skolan är berättigad till bidrag för. Huvudmannen och rektorn uppger i samband med tillsynsbesöket i maj 2012 att inga elever har sökt till utbildningarna.

Kunskapsresultat

Av Skolverkets officiella statistik för år 2011 framgår att andelen elever med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier vid Faluns Praktiska Gymnasium är 59 (87) procent och att andelen elever med fullföljd utbildning inom fyra år är 77 (76) procent. Den genomsnittliga betygspoängen för skolan som helhet är 11,2 (14,1) för år 2011. Siffrorna inom parentes anger motsvarande värde för riket. Det är därmed knappt 60 procent av de elever som påbörjar sin utbildning vid skolan som uppnår grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier.

Skolan har få elever vid respektive program. Om resultatuppgifter baseras på färre än tio elever anges inte de i den officiella statistiken. Uppgifter om slutbe-

tyg, behörighet samt betygsresultat per program är därför inte möjligt för Skolinspektionen att redovisa. Skolan har inte heller presenterat något underlag som gör det möjligt att redovisa sådana uppgifter.

Helhetsbedömning

Faluns Praktiska Gymnasium måste vidta åtgärder för att ge samtliga elever förutsättningar att nå lägst grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier. Det är endast knappt 60 procent av de elever som börjat på skolan som når grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier inom fyra år. Den genomsnittliga betygspoängen är också tydligt lägre än motsvarande värde i riket. Trots att det finns elever som inte lägst når godkänt betyg i de olika kurserna, visar tillsynen att skolans arbete med särskilt stöd brister. Rektorn måste därför se till att särskilt stöd ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och utarbeta åtgärdsprogram i enlighet med bestämmelserna. För att stödja elevernas lärande är det även viktigt att eleverna och lärarna har tillgång till ett skolbibliotek, vilket saknas idag.

Eleverna vid Faluns Praktiska Gymnasium ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen. Istället för att de ges möjlighet att påverka arbetsätt, arbetsformer och undervisningens innehåll så presenteras oftast en färdig planering. Eleverna saknar därmed möjlighet att påverka upplägget av undervisningen.

Vid tidpunkten för tillsynen har skolan inte tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Rektorn ansvarar för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen som bl.a. anges i läroplanen. Rektorn vid Faluns Praktiska Gymnasium måste se till att skolans systematiska kvalitetsarbete förbättras, så att skolans kunskapsresultat i större omfattning regelbundet följs upp och analyseras i syfte att vidta åtgärder för att förbättra dessa.

Skolinspektionen finner det anmärkningsvärt att det kvarstår brister som påtalats i Skolinspektionens beslut efter tillsynen av Faluns Praktiska Gymnasium den 23 januari 2009 (dnr 44-SV2009:0009). Exempel på detta är så viktiga delar som rektorns ansvar för det systematiska kvalitetsarbetet samt utarbetande av åtgärdsprogram.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Praktiska Sverige AB att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den **24 april 2013** redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

- Ge eleverna det särskilda stöd som de behöver i samtliga ämnen.
- Rektorn ser till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds.
- Rektorn ser till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, så ska detta anmälas till rektorn.

Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt.

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd. Vidare ska enligt skollagen ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolan följer regelbundet upp elevernas kunskapsutveckling vid elevkonferenser, både under läsåret och vid terminsslutet. De särskilda stödinsatser som ges är framförallt i svenska, matematik och engelska av skolans speciallärare. När det gäller övriga ämnen uppger de intervjuade eleverna att "kan det dröja innan vi får stöd i övriga ämnen, vi hänvisas ofta till "bryttiden" var femte vecka". Enligt rektorn ges stödundervisning främst i kärnämnen som svenska, engelska och matematik. Enligt Skolinspektionens bedömning finns det fler elever i behov av särskilt stöd, för vilka det saknas såväl utredning om behov som åtgärdsprogram. I intervjuer med lärare och rektorn framkommer att sko-

lan har en del "struliga elever med hög frånvaro" som förklarar resultaten i de teoretiska kurserna.

Skolinspektionen har tagit del av exempel på åtgärdsprogram som utarbetats för elever i behov av särskilt stöd. Enligt rektorn utarbetas åtgärdsprogram främst i kärnämnen vilket bekräftas av de intervjuade lärarna. I de åtgärdsprogram Skolinspektionen har tagit del av framgår det inte tydligt och konkret vilka elevens behov är, utan behoven är mer översiktligt beskrivna. Programmet relaterar inte heller till läroplanens mål och kunskapskraven i kursplanerna. Exempel på åtgärder är att eleven "i första hand ska genomföra de moment som saknas i engelska" eller att eleven "har som målsättning att klara av kursen matematik 1 a och lägga mycket tid på matematik". När de åtgärder skolan avser att vidta inte anges tydligt och konkret samt kopplas till elevens behov blir det också svårt att följa upp och utvärdera åtgärderna.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 8-9 § § skollagen, Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar/9 kap. 8 § 1985 års skollag jämfört med Lpf 94 2.6 Rektors ansvar

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med det pedagogiska ledarskapet och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete på enhetsnivå som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Se till att kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.
- Dokumentera kvalitetsarbetet och se till att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen vid skolenheten och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Intervjuer och dokumentstudier visar att skolan inte följer upp att undervisningen ligger i linje med nationella mål, krav och riktlinjer. I samband med tillsynsbesöken har inte skolan kunnat redovisa någon analys av resultaten från uppföljningar och utvärderingar på skolnivå. Skolan har inte heller kunnat visa på vidtagna åtgärder utifrån en analys av kunskapsresultat på skolnivå. Såväl rektorn som intervjuade lärare bekräftar detta men uppger att de ändå har en god uppfattning om elevernas resultat och att åtgärder vidtas vid behov.

Av skollagen framgår att rektorn har uttalat ansvar för kvalitetsarbetet. För rektorn är det viktigt att analysera orsaken till skillnader i måluppfyllelse mellan olika grupper och klasser eller mellan olika ämnen samt målområden i läroplanen. En förutsättning för att kunna bedöma elevernas måluppfyllelse är att kunskapsresultaten löpande följs upp och utvärderas. Faluns Praktiska Gymnasium bedriver inte ett systematiskt kvalitetsarbete där man med utgångspunkt i exempelvis kunskapsresultaten prövar verksamheten, utvärderar och jämför resultat och prövar nya metoder i syfte att förbättra kunskapsresultaten. Huvudmannen uppger i samband med faktagranskningen att skolan efter tillsynsbesöket i maj 2012 har upprättat en kvalitetsrapport.

Sammanfattningsvis visar utredningen att skolans systematiska kvalitetsarbete brister. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 4-7 §§ skollagen, Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar/9 kap. 8 § 1985 års skollag jämfört med Lpf 94 2.6 Rektors ansvar

Erbjudande av utbildning

Bedömning

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med erbjudande av utbildning.

- Se till att eleverna har tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval.

Motivering

Elever i gymnasieskolan ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 279) anges att adekvat information är en förutsättning för att eleverna ska kunna utnyttja den stora frihet och de möjligheter till egna val som erbjuds. Det framhålls även att det är huvudmannens ansvar att eleverna får tillgång till studie- och yrkesvägledning.

Vid intervjuer med elever framkommer att eleverna vid Faluns Praktiska Gymnasium inte har tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Enligt eleverna har de fått allmän information och är i övrigt hänvisade till att själva söka information på Internet. Särskilt de intervjuade eleverna i årskurs 3 efterlyste mer information om fortsatta studier m.m. Under läsåret 2011/12 var det rektorn som ansvarade för de vägledande uppgifterna. Skolan har enligt rektorn fokuserat på att informera eleverna i årskurs 1 om grundläggande behörighet. Enligt rektorn samverkar skolan, i avvaktan på en egen studie- och yrkesvägledare, med Gävle Praktiska Gymnasium. Vid tillsynsbesöket i maj 2012 hade denna samverkan inte kommit igång.

Av utredningen framgår sammanfattningsvis att eleverna inte har tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Skolans verksamhet uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 29 § skollagen

Omfattning, innehåll och resurstillgång

Bedömning

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med utbildningens omfattning, innehåll och resurstillgång.

- Se till att utbildningskontrakten anger vilka delar av utbildningen som genomförs på arbetsplatser och omfattningen av dessa delar.
- Rektorn beslutar om förläggningen av hela eller delar av kurser till arbetsplatser och hur fördelningen av denna förläggning ska göras över läsåren.
- Se till att eleverna har tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

Rektorn ska, enligt gymnasieförordningen, besluta om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras.

Enligt skollagen ska ett utbildningskontrakt upprättas för varje elev och arbetsplats för den arbetsplatsförlagda delen av lärlingsutbildningen. I utbildningskontraktet ska det bland annat anges vilka delar av utbildningen som ska genomföras på arbetsplatser och omfattningen av dessa delar.

Vid intervjuer med rektorn och lärare framkommer att det inte för någon elev i lärlingsutbildning vid Faluns Praktiska Gymnasium finns ett beslut om förläggning av kurser till arbetsplatser och hur denna förläggning ska fördelas över läsåret. Enligt såväl rektorn som lärarna finns det ett utbildningskontrakt för varje elev i lärlingsutbildning, vilket även bekräftas av intervjuade elever. De utbildningskontrakt Skolinspektionen har tagit del av saknar dock omfattningen av de delar som ska genomföras på arbetsplatsen. I samband med tillsynsbesöket i maj 2012 redovisade de intervjuade lärarna skriftliga exempel på förläggning av kurser till arbetsplatser och hur denna förläggning ska fördelas över läsåren.

Elever i gymnasieskolan ska enligt skollagen ha tillgång till skolbibliotek. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 284) en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja eleverna. I läroplanen framhålls biblioteket som en del av skolans arbetsmiljö med syftet att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

Vid tillsynsbesöket i maj 2012 hade inte eleverna tillgång till skolbibliotek. Det finns visserligen klassuppsättningar av skönlitteratur för undervisningen i svenska, uppslagsböcker och ett begränsat sortiment av facklitteratur, men de uppfyller inte kravet på en sådan gemensam och ordnad resurs av medier och information som skollagen kräver. I intervjuer framgår att skolan ibland använder ett närliggande kommunalt bibliotek när de behöver mer fördjupningslitteratur eller skönlitteratur och att eleverna besöker biblioteket sporadiskt. Skolan har inte heller någon överenskommelse om samverkan med biblioteket.

Sammanfattningsvis visar utredningen att utbildningskontrakt inte upprättas i enlighet med författningarnas krav. Det gäller även rektorns beslut om förläggning av kurser till arbetsplatser. Dessutom har inte eleverna tillgång till skolbibliotek. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Föfattning

2 kap. 36 §, 16 kap. 11 § andra stycket och 11 a § skollagen, 4 kap. 12 § gymnasi-
eförordningen

I ärendets slutliga handläggning har avdelningsjuristen Ingrid Brännare och
undervisningsrådet Per Lennermark deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Kjell Hedwall
Avdelningschef

Anna Kjellberg
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn hos alla huvudmän för att granska skolväsendet. Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om kommunen/ huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer **måluppfyllelsen** inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen** samt **enskild elevs rätt**. För fristående huvudmän granskas dessutom huvudmannaskap och godkännande.

För fristående skolor genomförs en tillsyn som är sammanhållen. Detta innebär att fristående skolor inom samma utbildningsföretag, oavsett geografisk hemvist, besöks under en viss period. Denna tillsyn rör enbart utbildningsföretag med två eller flera skolor.

Tillsynsplanen för dessa utbildningsföretag finns publicerade på Skolinspektionens hemsida.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010. För elever som har påbörjat utbildningen före den 1 juli 2011 ska 1985 års skollag fortsätta att tillämpas tills dess att eleverna avslutat sin utbildning. Det innebär att 1985 års skollag, i valda delar, för åk 3 är utgångspunkt för Skolinspektionens tillsyn och granskning.

När hänvisning görs till 9 kap. 8 § 1985 års skollag är det bestämmelsens lydelse före den 1 mars 2010 som avses. I de fall hänvisningar görs till 2 kap. förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet avses dess lydelse före den 1 februari 2011, om inte annat särskilt anges. I ärendet tillämpas gymnasieförordning (1992:394), om inte annat särskilt anges.

Av beslut om förklaring om rätt till bidrag till skolan framgår att skolan ska följa 1994 års läroplan för de frivilliga skolformerna (Lpf 94). Det innebär att bindande föreskrifter i läroplanen kan läggas till grund för Skolinspektionens beslut.

Tillsynen av fristående gymnasieskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Varje huvudman får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan utan i vilken utsträckning verksamheten, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas.

Alla beslut kompletteras med en muntlig återrapportering till företrädare för huvudmannen. Dessa ges också möjlighet att ta del av och att lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits på skolan inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se/Tillsyn